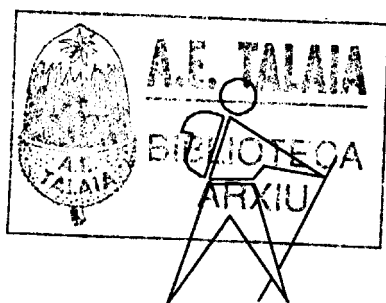

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

EL MONTSENY

CASTELL DE MONTSORIU - RIELLS - SANTA FE DEL MONTSENY

12 de maig 1991

HORARI PREVIST

Sortida de Vilanova i la Geltrú.	6.30 h
Àrea del Montseny. Esmorzar.	8 h 8.30 h
Coll de Castellar. Inici de la 1ª part del recorregut.	9.15 h
Castell de Montsoriu. Reagrupament.	10 h 10.30 h
Coll de Castellar. Desplaçament a Riells amb autocar.	10.50 h
***** Tram neutralitzat *****	
Riells. Inici de la 2ª part del recorregut.	11.30 h
Can Bernat. Reagrupament.	12.40 h 12.50 h
Els Vimeners. Reagrupament.	13.35 h 13.45 h
Santa Fe del Montseny. Dinar.	14.30 h
Sortida cap a Vilanova.	16.30 h
Vilanova i la Geltrú (si no hi ha caravana).	19 h

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'àrea de servei del Montseny.
- ** Dinarem a Santa Fe. Hi ha dos restaurants i un bar. Qui es porti el dinar podrà deixar-lo a l'autocar.
- ** Si us plau, sigueu puntuals i respecteiu els reagrupaments.

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

EI MONTSENY

CASTELL DE MONTSORIU - RIELLS - SANTA FE DEL MONTSENY

12 de maig 1991

El recorregut d'avui està dividit en dues parts. La primera d'elles consisteix en pujar al castell de Montsoriu (649 m) des del coll de Castellar (473 m). Aquest castell és un dels més interessants de Catalunya i per això hem pensat que calia dedicar-li una especial atenció tot i que es troba situat al marge de l'itinerari pensat originalment (Breda - Riells - Santa Fe).

De tornada al coll de Castellar prendrem novament l'autocar per anar fins a Riells; el projecte inicial que consistia en anar caminant des del coll fins a Riells l'hem rebutjat després de comprovar sobre el terreny que, de fer-ho així, s'hagués allargat considerablement l'itinerari.

A Riells (491 m), començarem la segona part del recorregut. Seguirem la pista que, per can Perarnau (545 m), can Bernat (755 m) i els Vimeners (980 m), va remuntant la vall de la riera de Riells, vorejant el turó de Morou, per arribar finalment a Santa Fe del Montseny (1120 m), on s'acabarà la caminada. Com podreu comprovar, aquesta segona part és una ascensió continua tot i que amb pendents tolerables. De totes maneres, les panoràmiques que es van descobrint a mesura que es guanya en altitud, compensen amb escreix l'esforç realitzat.

Horari	
Parcial	Total
0.00	0.00

Comencem la primera part del recorregut d'avui en el coll de Castellar (473 m), collada dilatada i profunda a la unió del turó de Montsoriu i l'altiplà de Fogueres per on passa la carretera que puja cap a la urbanització de Fogueres de Montsoriu, procedent de Breda.

Des d'ací tenim una bona perspectiva vers migdia, amb la depressió vallesana i el Montnegre com a teló de fons.

Enlairada sobre l'extrem oriental del coll hi ha la masia de Coll Castellar, recentment

restaurada, d'on arrencava l'antic camí que pujava al castell. Actualment, l'inici del nou accés és situat una mica abans d'assolir el coll, carretera avall, per la qual cosa haurem de retrocedir en direcció a Breda fins arribar-hi.

0.04 0.04

Hem d'abandonar la carretera i seguir per la pista que puja per l'esquerra. A la dreta de la carretera hi ha un rètol indicador, mig caigut, orientat per als qui pugen.

Poc més enllà, la pista fa un revolt cap a l'esquerra tot deixant un camí planer a la dreta. Pugem; baix, a l'esquerra, podem veure-hi la carretera.

0.04 0.08

En arribar enfront de la tanca de la finca del Coll de Castellar, la pista gira vers la dreta i comença una nova llaçada.

0.03 0.11

Nou revolt cap a l'esquerra deixant, també, un camí planer a mà dreta. Ens situem per damunt del coll.

0.04 0.15

Arribem en una bifurcació de la pista, a la capçalera d'un petit sot que davalla vers el coll. Les dues branques permeten assolir el cim de Montsoriu; el ramal de la dreta faldeja pel vessant sud de la muntanya, creuant l'aresta SW i acaba morint en arribar a l'aresta SE. Per abdues crestes pugen sengles corriols que duen de dret al castell. Serà un d'aquests corriols, concretament el de l'aresta SW, que utilitzarem per a descendir del cim.

La branca de l'esquerra transcorre pel vessant nord i el recorregut que fa per tal d'arribar al capdamunt de la muntanya és més llarg. Malgrat això aquesta és la branca que seguirem, perquè ofereix una arribada al castell més sorprenent i perquè el seu pendent és més suau.

Així doncs, anem pel ramal de l'esquerra pujant suaument. En el seu començament, a mà dreta, hi ha un senyal de pas barrat en blau i blanc que no hem de tenir en compte.

La pista va guanyant altitud lentament, tot voltant la muntanya. Més endavant planeja una estona; a l'esquerra tenim la vall de la riera d'Arbúcies, per on transcorre la carretera que puja d'Hostalric.

Tornem a pujar.

0.17 0.32

Assolim l'aresta SE del turó; ací la pista fa un viratge tancat vers la dreta. En aquest punt es troba una de les dreceres que s'enfilen vers el castell; no obstant això, convé seguir la pista, que ara s'orienta cap al nord. Tornem a veure marques blaves i blanques.

0.08

0.40

La pista fa un revolt cap a l'esquerra i mor en una petita esplanada situada a l'extrem nord del turó, prop de les ruïnes de la torre de les Bruixes. A la dreta hem deixat un projecte de camí, planer i herbós, que s'acaba al cap de pocs metres. A l'esplanada hi ha les restes d'una fogata.

Hem de continuar per un viarany que s'enfila per la banda dreta de l'esplanada. Uns metres més enllà, el senderol bifurca; la branca de l'esquerra, que planeja, es dirigeix directament cap al castell. Nosaltres, però, seguirem la branca de la dreta que s'enfila vers les restes de la torre de les Bruixes que veiem a tocar.

0.03

0.43

Arribem a la torre de les Bruixes (632 m). És una posició avançada del castell, també coneguda amb el nom de torre Xica o Polvorí. Des d'ací es descobreix de sobte la impressionant fortalesa de Montsoriu; aquesta visió paga amb escriure la volta donada pel camí que hem seguit.

Tornem al corriol que havíem deixat. El seguim planejant per l'interior del bosc en direcció al castell. Travessem alguna clariana.

0.04

0.47

Fem cap a l'entrada del castell de Monsoriu (649 m).

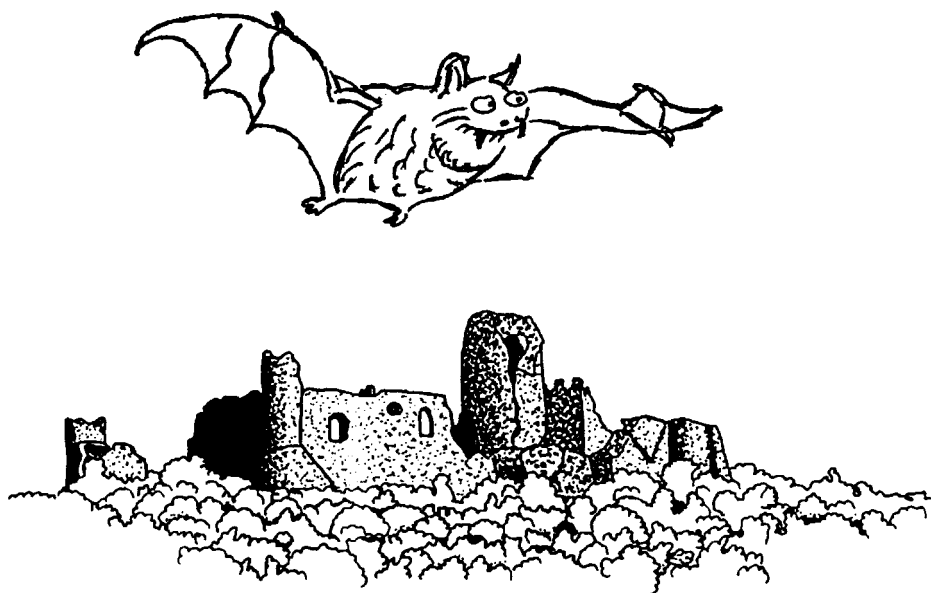
CASTELL DE MONTSORIU

La muntanya de Montsoriu forma un apèndix situat als confins orientals del Montseny, unit a aquest massís pel coll de Castellar. Aquest últim baluard montsenyenc, que cavalca sobre el terme dels municipis de San Feliu de Buixalleu i d'Arbúcies, es dreça bruscament sobre la plana assolint 649 m d'altitud. Onades de muntanyes, que es perden en l'horitzó, es dominen des del seu cim i la visió que ofereix dels massissos de Morou i del turó de l'Home - les Agudes no és superada per la de cap altra talaia d'aquest sector del Montseny.

El cim del Montsoriu és allargassat i ambdós extrems es troben units per una estreta carena orientada de nord a sud. A la punta septentrional, dominant tota la vall d'Arbúcies, hi ha la torre de les Bruixes. Però és a l'extrem oposat. Abocant-se al pla de Breda, on s'alça, com durant segles, el gran protagonista de la història medieval d'aquest racó de terra selvatana, el castell de Montsoriu. La arribada pel vessant nord al cimadal de la muntanya i el descobriment sobtat, des de la torre de les Bruixes, del gegantí i fantàstic cos del castell, causa una impressió sorprenent i difícilment oblidable.

El castell de Montsoriu és una de les fortaleses medievals més notables de Catalunya i, segons Bernat Desclot (segle XIII) "*un dels més bells i nobles del món*". Malauradament, es troba avui dia en un estat deplorable i incomprensible, injusta per a una construcció d'una magnitud tan extraordinària. Tanmateix, un cert optimisme s'albira per al seu futur, arran de

la cessió que, el 27 de novembre de 1987, efectuà el seu propietari, Josep Maria de Ribot i Mundet, a la Generalitat, a canvi que aquesta restaurés el castell en el termini de vint anys. És evident, però, que de moment no hi ha cap interès en començar la restauració; no s'han molestat ni en posar el rètol de propaganda. Potser esperen que s'acabi d'esfondrar del tot i així tindran menys feina.

El conjunt del castell és compost per tres recintes esglaonats, encerclats per muralles reforçades amb diverses torres de planta cilíndrica i quadrangular. El recinte mitjà acull el patí d'armes i diferents dependències, amb indicis de voltes d'ogiva i finestrals gòtics, entre les quals destaca un capella mig ruïnosa, antigament dedicada a Sant Pere. En el recinte superior, adossat a la gran torre de l'homenatge, es reconeixen perfectament les diverses estances dels senyors i una llarga escala que s'enfila fins a la part més encimbellada del castell.

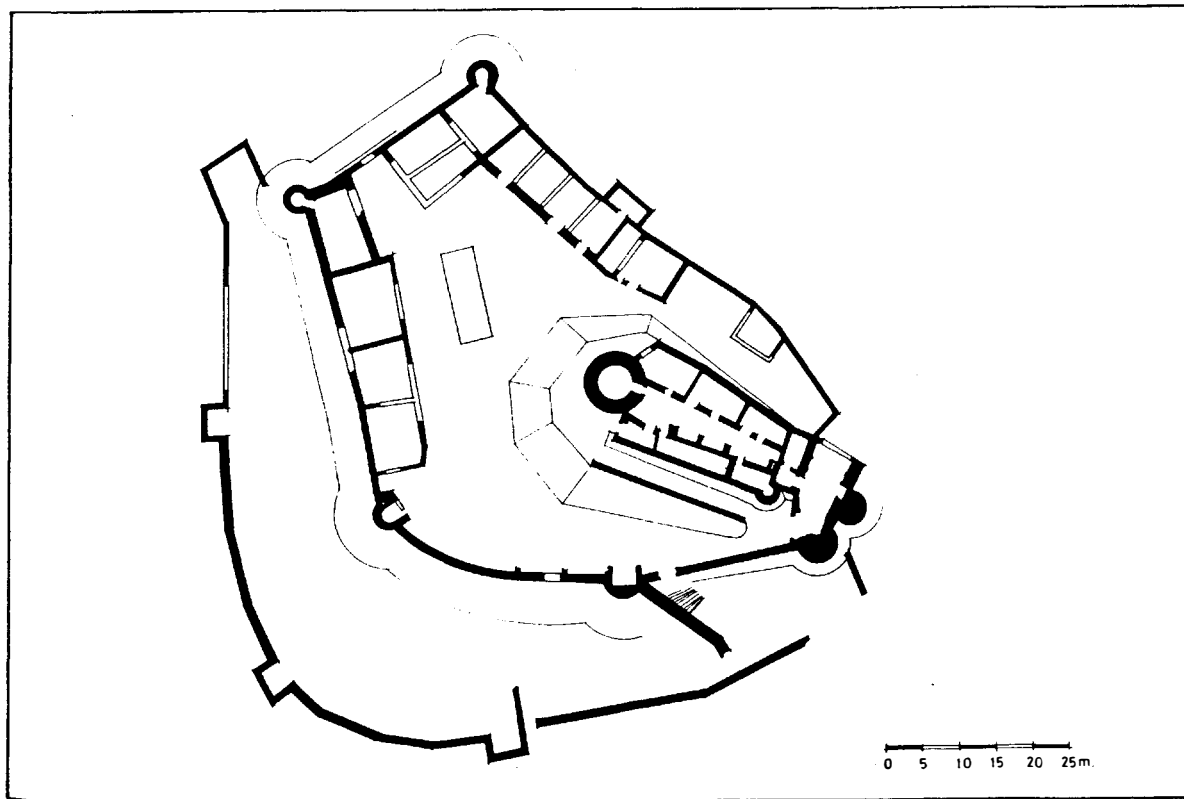
La seva edificació sembla que cal datar-la entre els segles XII i XIV. Correspondrien a aquest primer període el cos principal i les seves torres rodones; en canvi, el cordó emmurallat exterior de torres quadrangulars i algunes dependències del pati d'armes són posteriors, així com els desapareguts finestrals.

La història de l'ocupació humana de la muntanya de Montsoriu és antiquíssima, com ho testifiquen les troballes de ceràmica ibèrica i ibero-romana efectuades el 1952, les quals tenen més de dos mil anys.

El primer cop, però, que apareix documentat el nom de Montsoriu és el 1002, amb la forma de *Monte Suriz*. L'any 1011 apareix la figura d'Amat de *Monti Soricensis*. Fruit de l'enllaç matrimonial de la seva filla, Ermessenda, amb Grau de Cabrera, el castell passà a mans d'aquest important llinatge, els Cabrera, que foren durant uns quants segles els seus propietaris i senyors de l'antic vescomtat de Girona, dit més tard de Cabrera.

Entre els anys 1366 i 1371, el castell fou assetjat pel rei Pere III, el qual volia sotmetre Bernadí o Bernat (III) de Cabrera. comte d'Osona, fill del gran privat del rei, Bernat (II), caigut en desgràcia i executat a Saragossa el 1364. Les tropes reials no aconseguiren de conquerir el castell, que només es va sotmetre el 1371 per concòrdia entre el rei i el comte d'Osona.

Entrat el segle XV, amb les guerres remences i l'allunyament dels seus senyors, el castell entrà en una etapa de decadència i ruïna que ha persistit fins als nostres dies malgrat els nombrosos propietaris que ha tingut durant els últims segles.

L'etimologia del mot Montsoriu és incerta. Essent com és incorrecta la forma popular de Montsoliu, és pot descartar d'entrada, tot i que li escau, la versió de "*mntanya solitària*". Segons Jaume Coll (1971), la interpretació més probablement certa és la que es basa en la fragmentació d'aquell topònim en Mont So Riu, que aleshores significaria "*mntanya sobre el riu*", al·ludint a la riera d'Arbúcies. En l'obra *Els castells catalans* (Ed. Dalmau), aquesta fragmentació es tradueix diferentment, "*mntanya entre dos rius*", però és més difícil, en aquest cas, esbrinar a quin altre riu es fa referència. Altres versions recollides pel mateix autor parlen de "*la mntanya de les sureres*" i de la "*mntanya blanca*", assolellada. Aquest últim significat provindria de la traducció del basc del topònim *Suria* (poble del Bages) que, coincidentment, durant l'època medieval era escrit *Surice*, precisament la mateixa forma amb què es coneixia el Montsoriu, *Mont Surice*. Menys acceptada sembla la forma proposada per Coromines (*Estudis de Toponímia Catalana*, 1965), que fa derivar Montsoriu de *Monte Sigerici*.

Són nombroses les llegendes nascudes a l'entorn del castell. Si en fem cas, haurem d'admetre que el seu fundador fou el general francès Maüs, després que trobés a Montsoriu un bon amagatall per escapar-se de l'empait dels sarraïns. Al barri més vell d'Arbúcies existeix encara el petit i costerut carrer de Maüs.

Una antiga castellana, Guilleuma, bruixa condemnada a vagarejar eternament, deixà impreses en una grossa penya les petjades d'una dona, d'un bou, d'un cavall i d'un gos, en una de les seves anades al gorg Negre de Gualba. La roca Guilleuma existeix i, segons Osona (1899), es troba en el camí de Riells a Montsoriu.

La nit de Sant Joan és plena de fets fantàstics i misteriosos. Al punt de la mitjanit, algú assegura haver vist, dalt de la torre de l'Heura, la Dama Roja cridar el seu amant amb un corn de caça. Diuen que de seguida compareix, procedent del coll de Castellar, un cavaller muntat dalt d'un cavall de foc i, prenent la dama amb ell, marxen plegats d'una revolada, perdent-se en les llòbregues profunditats del bosc.

És també durant la mitjanit de Sant Joan quan s'obre una poterna que dona accés a una cambra curulla de tresors (o segó i blat, segons la versió). Cal sortir-ne abans de l'última campanada si hom no vol restar captiu, i cal fugir en silenci i sense girar el cap fins després d'haver creuat aigua. A aquells que no ho compleixen, el botí se'ls converteix en sorra i pedra. Altres versions compliquen més l'operació de saqueig, car obliguen a portar-hi un cap de mort, un ciri encès i a caminar a reculons.

En un castell tan encimbellat no podien faltar les galeries secretes que permetien als seus estadants fer-se escàpols del setge dels adversaris. La llegenda li n'atribueix un bon mostrari. Diuen que hi ha un túnel que comunica el castell amb la torre de les Bruixes, però, segons assegurin, la boca d'entrada fou tapiada no fa gaires anys per un conegut manobra de Breda. Detalls com aquest fan la llegenda més versemblant, com els pous existents pel faldar oriental de la muntanya, pels vols de can Messeguer, que, segons diuen, són els respiralls d'un llarg túnel que baixava fins a la riera d'Arbúcies, justament sota un dels ponts de la carretera. Més improbable és l'existència de la galeria que hom fa arribar al ruïnós castell de Riells.

Per iniciar la davallada del castell hem de situar-nos en el recinte inferior i anar cap al seu extrem SW. Allí, després de travessar la muralla derruïda, trobarem un senderol que baixa per entremig del bosc, de moment de forma suau, però ràpidament comença a fer-ho amb fort pendent. **Compte amb les reliscades !**

0.09 0.56

Desemboquem en un camí; hem de seguir-lo vers la dreta baixant.

0.01 0.57

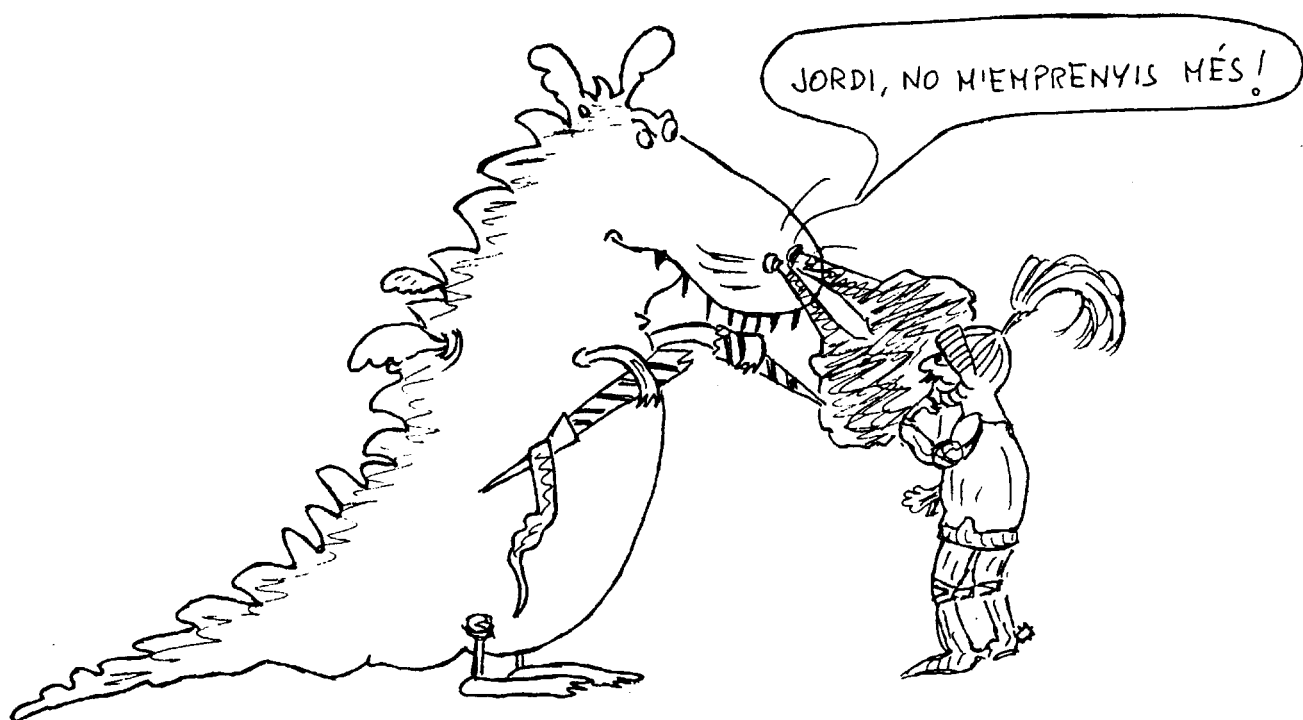
Arribem a la cruïlla per on hem passat en pujar (punt horari 0.15). Seguim per l'esquerra baixant.

0.08 1.05

Fem cap a la carretera que puja de Breda; l'agafem vers la dreta, en direcció al coll de Castellar.

0.05 1.10

Retornem al coll de Castellar (473 m) on finalitzem la primera part del recorregut d'aquí.

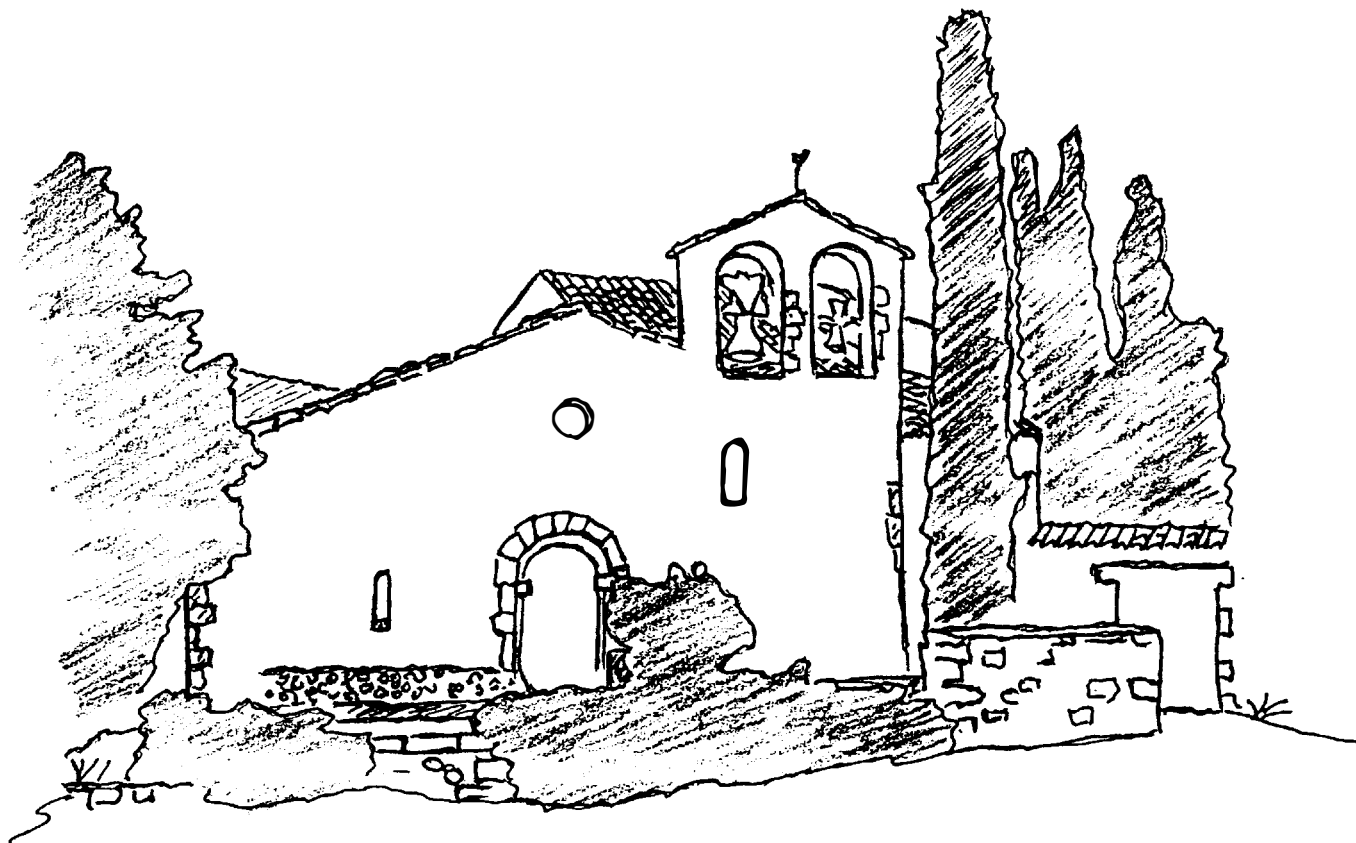
TRAM NEUTRALIZAT : COLL DE CASTELLAR - RIELLS DE MONTSENY

RIELLS DE MONTSENY

El terme municipal de Riells de Montseny, de 26.53 km², es troba a l'extrem sud-occidental de la comarca de la Selva, estès als vessants orientals del Montseny. Comprèn els pobles de Riells, al sector septentrional més muntanyós, i el de Sant Llop de Vinabrea, al sector meridional on s'inicia ja la depressió selvatana. El terme culmina a l'extrem oest al cim del turó de Morou, de 1307 m d'altitud, sota del qual es forma la capçalera de la riera de Riells, que més avall rep el nom de Breda.

El poble de Riells de Montseny és de població disseminada i és centrat per l'església parroquial de Sant Martí de Riells, situada a 491 m d'altitud, entre el turó de Morou, a l'oest, i el puig on s'aixeca el castell de Motsoriu (ja al terme d'Arbúcies), a l'est. És un edifici d'origen romànic, que ha estat dignament restaurat sota l'impuls del seu rector mossèn Pere Ribot, poeta i escriptor de rellevants mèrits, patriota que mantingué públicament les seves conviccions en moments difícils. L'església té un bonic portal amb arquivolta i dos capitells florals i un campanar d'espadanya.

El lloc de Riells és esmentat ja en un document del 878, quan fou cedit pel rei franc al bisbe Frodoí de Barcelona; en el document apareix sota la forma *Riellos*, derivada del llatí *Rivellos*, que significa rierols. Anomenat Riells de Montseny per diferenciar-lo del seu homònim Riells del Fai, pertangué inicialment al terme del castell de Montsoriu i fou després del vescomtat de Cabrera, dins la batllia de n'Orri des del segle XIV. Per la seva adscripció fins a temps recents a la diòcesi barcelonina, la seva vinculació amb l'àrea de Girona ha estat marginal. En un turó proper a la riera de Breda hi ha les restes d'un castell o casal medieval dit popularment castell o torre d'en Pega, que probablement pertangué a la família Cabrera.

Actualment Riells té una certa importància com a lloc de residència i estiuatge, i especialment a la zona de Viabrea hi ha diverses urbanitzacions. En canvi el sector nord del terme, emmarcat pels cimals del turó de Morou, turó de Maçaners, el Montfort, l'enlairat pla de Fogueres i els vessants de Montsoriu, centrat per la vella parròquia de Sant Martí, ha conegut un fort despoblament. De les trenta-cinc masies que fa pocs anys tenia aquest sector, només n'hi ha sis que continuen la vella funció tradicional (can Joia, can Pelegrí, can Nedeu, el Corralet de Pelegrí, can Vergit i can Vimeners), deu han estat abandonades (entre les quals, masos tan antics com el Baier o can Perarnau), tres han estat transformats en hostals (el Molí d'En Merlet, avui Hostal Merlet, can Montsant, avui Hostal Bell-lloc, i can Joan, avui Hostal Recés) i les setze restants han estat transformades en cases de segona residència. Aquestes darreres eren sovint masos petits, can Roc, can Llop, can Toni, can Jaume, etc; que generalment han estat restaurades amb bon gust i respectant al màxim llur aspecte i construcció originals.

Horari	
Parcial	Total

0.00	0.00
------	------

Comencem la segona part del recorregut d'avui situats davant de l'església romànica de Sant Martí de Riells (491 m). Hem d'anar cap al NW per l'ampla pista que puja suaument per sobre de la carretera de Breda.

0.03	0.03
------	------

Veiem una bigueta abandonada a l'esquerra del camí; pel seu darrera s'enfila un trencall amb fort pendent. Més endavant trobem un munt de biguetes a mà dreta.

Deixem un camí a la dreta i comencem a transitar per un tram amb pendent més acusat. El sòl està malmés per un gros reguerot. Sentim el brogit de la riera ben aprop.

0.04	0.07
------	------

Travessem la riera de Riells mitjançant un petit pont (500 m) i ens situem a la seva esquerra. Abans d'escolar-se per sota del pont, el curs d'aigua fa un petit salt.

Passem per una zona amb grans blocs de pedra esparsos.

0.03	0.10
------	------

La pista gira cap a la dreta separant-se de la riera (515 m); a l'esquerra deixem un camí que segueix pel costat de l'aigua. En aquest punt, a l'altra banda de la riera s'inicia el pintoresc Camí de les Cascades.

La pista que seguim comença a enlairar-se sobre el fons de la vall, per salvar el congost per on baixa la riera en aquest tram del seu curs.

Encimbellada davant nostre veiem la masia de Can Perarnau.

Passem per sota mateix de la masia retombant cap a la dreta; més enllà fem un revolt cap a l'esquerra i ens orientem en direcció a la masia.

0.05	0.15
------	------

Després de deixar a la dreta una petita excavació i un senderó que s'enfila tot fent dreuera, arribem a tocar de la masia de can Perarnau (545 m), de grans dimensions, abandonada i en un penós estat de ruïna. Des d'ací tenim una bella visió dels esqueis i de les canals nord-orientals del Morou.

Deixem la casa i el seu camí d'accés a l'esquerra i continuem enlairant-nos fent llaçades per la serra que limita pel nord la vall de la riera de Riells.

0.06 0.21

En un revolt cap a l'esquerra deixem un camí que baixa vers la dreta.

0.05 0.26

Deixem un camí no massa definit que se'n va per l'esquerra. Planegem una mica; a l'esquerra tenim una bona panoràmica del Morou.

0.04 0.30

Passem prop de can Clotet (600 m). És una masia petitona, apartada a la dreta i per sota de la pista. Al seu darrera s'aixeca el turó de Montfort.

Continuem pel llom del serrat que limita la vall de can Clotet.

0.02 0.32

S'entra en un sot secundari; a la dreta, a un nivell inferior, hi ha una bassa i, a l'esquerra, les restes d'una font de mina, la font Pollosa.

Després de travessar el sot, la pista fa un revolt tancadíssim, gairebé 360°, cap a l'esquerra, deixant un camí a la dreta. Travessem novament el sot a un nivell superior i retornem a les envistes de la vall de Riells.

0.11 0.43

Arribem al revolt d'en Formiga (665 m). Aquest tancat revolt situat en el caire d'un dret vessant de la vall de Riells és un mirador formidable de l'escabrós i salvatge sector NE del Morou, que és a tocar. A primer terme destaquen les dues tarteres de la canal Curta i la canal Llarga, en un contrafort avançat. Darrera, s'albiren els cims del Morou i la Cornera, i sota d'aquest últim, ressaltava l'immens esquei blanc.

Del mateix revolt arrenca un camí per l'esquerra que davalla lentament fins al llit de la riera, a l'indret on hi ha el gorg Negre i la penya homònima, també coneguda amb el nom d'Aguda del Corral.

Continuem amunt per la pista, apartant-nos altre cop de la vall i vorejant la falda oriental del turó de l'Aguda, sota el qual es troben el gorg i la penya esmentats.

0.07 0.50

Travessem el sot dels Corral (690 m); en aquest indret hi havia la font dels Ases, actualment desapareguda.

0.04 0.54

La pista gira cap a l'esquerra deixant un camí que s'enfila per la dreta vers els prats de Perarnau. A l'extrem dels prats es veuen els corrals del mateix nom i més enllà, les Agudes.

0.03 0.57

Sortim del bosc i passem a ran dels prats de Perarnau. Deixem el camí que va cap a les edificacions (720 m).

La pista continua endavant vorejant els prats i el turonet que hi ha al seu extrem.

Passem per darrera dels corrals d'en Perarnau, a la vora dels quals creix una alzina de grans dimensions.

0.06 1.03

La pista fa un doble revolt dreta-esquerra; deixem un camí que se'n va enrera per la dreta. Planegem pel costat d'un prat.

Més enllà se'ns uneix un camí per l'esquerra que puja; enfront veiem can Bernat.

0.05 1.08

Arribem a can Bernat (755 m). És una masia bellament situada entre els prats i el bosc, molt a la vora del torrent, actualment abandonada.

Fins fa pocs anys, aquí finia la pista. Actualment ha estat prolongada fins els Vernets, indret on s'uneix a la que comunica la Feixa Llarga amb els Vimeners. Tot i que nosaltres anem vers el Vimeners, ací l'abandonarem car fa una important marrada. Seguirem un corriol que baixa cap al torrent des de davant de la casa.

Compte perquè l'inici del corriol està totalment ocult per les bardisses. Convé situar-se enfront de la gran pedra que hi ha al costat de la casa i començar a baixar pel vessant del torrent; de moment no es veu cap corriol, però uns metres més enllà s'endevina fàcilment.

El viarany passa a tocar d'una roca singular i decanta cap a la dreta; hem de salvar un parell de troncs caiguts que obstaculitzen el pas.

0.02 1.10

Arribem al llit del torrent de can Bernat; l'hem de travessar a gual. Aquest torrent, juntament amb el dels Vimeners, al qual s'uneix a l'indret anomenat Dues Rieres, origina la riera de Riells.

Just passat el torrent, després de salvar un altre tronc caigut, el corriol, molt aixaragallat, comença a enfilarse amb un fort pendent pel vessant oposat, cobert d'un espès alzinar.

Sense sortir-se del xaragall, el corriol va derivant cap a la dreta vers el límit del bosc; a l'esquerra veiem les despulles d'uns grans arbres.

Arribats a la vora del bosc seguim amunt pel costat d'un esbarzeram. Antigament per aquesta zona hi havia una colònia de castanyers gegantins que dissortadament foren tallats, després de molts decennis de viure plàcidament, a mitja dècada dels vuitanta, és a dir quan va "normalitzar-se" el Parc Natural. *Nota.- No cal estranyar-se de res; ja sabeu que en aquest país l'enemic públic número u, per a l'administració, és l'arbre. El millor exemple el tenim a la nostra pròpia vila : places dures; intents, sortosament frustrats, de "platanicidis"; etc.*

0.10 1.20

Travessem un camí una mica malmès, que, per l'esquerra, desemboca en una petita esplanada herbosa. El corriol, molt desdibuixat per l'explotació forestal, segueix amunt pel vessant NE del serrat del Beier, que separa les rieres de Can Bernat i dels Vimeners.

Passem pel costat d'una petita fita. Seguim pujant amb tendència a anar cap a la dreta.

0.07 1.27

Arribem al coll on desemboquem en un camí; hem de seguir la branca de l'esquerra que va per una trinxera de parets atalussades.

0.01 1.28

Sortim en el prat del Beier on hi ha la masia del mateix nom (860 m). Des de l'emplaçament d'aquesta petita masia situada en el llom del serrat, es gaudeix d'un aspecte detallat del cònic turó de la Comera i els seus faldars i, cap a ponent, d'una visió general de la capçalera de la vall dels Vimeners; més llunyans, sobresurten els turons que encerclen la vall de Santa Fe.

Hem de continuar pel camí que surt pel cantó NW del prat i que s'endinsa, tot seguit, en l'alzinar que cobreix el llom de la serra.

0.03 1.31

Travessem la Fagelleda, una petita clariana al bosc, on es deixa un camí a la dreta i un senderol, a l'esquerra, que baixa a cal Sac, masia que queda oculta sota el camí, i que és una bona base d'ascensions al Morou.

0.02 1.33

Arribem en un petit coll on desemboquem en una pista; la seguim vers l'esquerra tot remuntant la vall dels Vimeners pel seu vessant esquerra.

0.01 1.34

Fem cap en una cruïlla de camins (875 m). Per la dreta, baixant suaument, es recull la pista procedent de la Feixa Llarga i la Ventosa. Cal continuar front amunt deixant a l'esquer-

ra el ramal que davalla cap al fons de la vall, a l'indret conegut amb el nom de les Fosses o el passant dels Emprius.

0.06 1.40

Trobem una bifurcació; la branca de la dreta fa un revolt i segueix pujant. Hem de seguir el ramal de l'esquerra que planeja.

Planegem una mica; davant, enlairada, hi veiem la masia dels Vimeners. Més endavant davallem suaument per tal de travessar el sot de la Solana.

0.04 1.44

Travessem l'aiguavés del sot de la Solana (905 m). Aquest sot, tributari del torrent dels Vimeners, drena el petit circ de muntanyes format pels Cingles, coll Samola i el serrat de Collsamola.

Remuntem per l'altra vessant del sot; es comencen a veure els primers faigs.

Pugem fent un parell d'àmplies llaçades; en cadascuna d'elles, en fer el revolt que ens orienta novament vers la vall, deixem un camí a la dreta. El camí passa pel serrat del Llop.

0.10 1.54

La pista fa un revolt cap a la dreta per iniciar una nova llaçada i deixa a l'esquerra el camí d'entrada als Vimeners (980 m). La masia, que és a tocar de la pista, té tres magnífics avets al seu voltant. Situada vistosament a la capçalera de la vall, domina un amplíssim panorama que s'estén des de les muntanyes veïnes de Morou i puig Arboç, fins a Montsoriu i part de la Selva.

La pista completa la nova llaçada, deixant també un camí, el del Xaragall, a la dreta i continua per damunt de la casa remuntant la vall.

Deixem un caminet que baixa vers la part posterior de la masia. S'entra de ple en l'estatge de la fageda.

El camí fa un revolt cap a la dreta per sobre del pla d'en Ramis que queda sota el camí. Pugem pel vessant de la vall, a una considerable altura per damunt del llit del torrent.

0.09 2.03

Per la dreta (1030 m) se'ns uneix el camí que davalla del coll Samola, des del qual es pot pujar al turó Alt i al puig Arboç o bé baixar a coll de Te. Baixem lleugerament per anar a buscar el torrent del sot de la Peña.

0.02 2.05

Travessem el torrent del sot de la Peña o del Prat de Dalt. Aquest cabalós torrent s'origina a les fonts de la Roureda i de l'Esteller; sota el pla d'en Ramis s'uneix amb el de

la Teula donant lloc al torrent dels Vimeners.

Veiem unes marques vermelles que ens acompanyaran fins a Santa Fe.

El camí emprèn una ascensió lenta cap al sud per anar a buscar el sot de la Teula, tot flanquejant l'arrodonit serrat de la Peña, que separa els cursos d'aigua dels torrents de la Peña i de la Teula. La recolzada que fa la pista en superar el llom teòric del serrat és coneguda amb el nom de revolt del Cirer, sobre el qual es veuen les roques del puig Grau.

0.05 2.10

Travessem els Roqueters (1060 m), un roquisser dispers per entremig de la vegetació a banda i banda del camí. Per l'esquerra davalla un senderol fins al llit de la riera, on enllaça amb un corriol que la remunta per la vorera oposada.

Es passa per entremig d'un grup de roques, a l'esquerra i dreta del camí, conegut per la Dona Morta (1065 m). Segons explica la llegenda, en aquest indret, fou robada i morta molts anys enrera una filla dels amos de cal Trompo, psíquicament malalta, que acostumava a passejar-se pel bosc amb un cistellet ple de monedes d'or.

La pista, ja a frec del riu, continua vorejant-lo, mantenint-se a una certa altura.

Per la dreta es desprèn el vell camí, actualment un senderol, marcat amb els senyals vermells, que estalvia les últimes llaçades de la pista que seguim. No obstant, això, és millor seguir pel camí fressat.

0.05 2.15

Per l'esquerra, al costat d'un bloc granític aïllat (1080 m), arrenca un corriol que baixa a creuar el torrent i remunta el vessant oposat, fins a trobar, un bon tros a munt, la pintoresca font dels Quatre.

Continuem pel costat del torrent fins que fem un revolt cap a la dreta allunyant-nos d'ell. Pugem suaument.

0.09 2.24

El camí gira vers l'esquerra i deixa un trencall a la dreta.

A la dreta, afec del camí, podem veure-hi un curiós exemplar d'arbre amb onze besses.

0.03 2.27

Per la dreta (1112 m) se'ns separa el camí, no massa marcat, que va a cal Trompo.

0.02 2.29

Travessem la capçalera del sot de la Teula. Prop, hi ha la petita font del mateix nom, que és considerada el naixement de la riera de Riells.

0.01

2.30

Desemboquem en una pista transversal que cal seguir cap a la dreta entrant pròpiament a la vall de Santa Fe. Ens trobem amb un nou i dilatat panorama, del qual destaquen els cims dels turó Gros, el turó de l'Home i les Agudes, units en un gran murallam que encercla la vall per ponent.

A la dreta, un xic separada del camí, hi ha la porta d'una tanca; el seu camí d'accés s'ha mig perdut.

Passem per davant de la Casa Partida o torre de l'Anglès. Aquest curiós casalot, també anomenat la Mitja Galta, només mostra una de les meitats d'una construcció que inicialment s'havia pensat fer simètrica, però que problemes econòmics i malentesos deixaren inacabada.

0.02

2.32

Arribem en una bifurcació; hem de continuar endavant baixant lleugerament. Passem per davant de can Lleonart (1120 m), actualment habilitada com Escola de la Natura.

El camí davalla, al llarg del mur del pati de la casa, fins a la vora de la riera de Passavets, on torça cap a la dreta i s'allunya, resseguint-la aigües amunt. En aquest punt, hem de deixar-lo, passar la riera per un pont de fusta i pujar de dret vers Santa Fe, que és a tocar, per un pedregós caminet que hi ha a la ribera oposada.

0.05

2.37

Arribem a l'esplanada on hi ha la petita capella d'origen romànic de Santa Fe (1120 m). En aquest punt finalitza el recorregut d'avui.

SANTA FE DEL MONTSENY

El terme de Fogars de Montclús (40.15 km²) es reparteix amb el de Montseny els pendents meridionals del sector llevatí de la serralada del Montseny, formada pels vessants de les Agudes (1703 m) i del turó de l'Home (1707). És un terme totalment muntanyenc constituït bàsicament pel gran pendent on es graonen els masos i les tres parròquies que formen el municipi : la parròquia de Sant Cristòfol de Fogars, que li dona el nom, la de Mosqueroles, que és ara el cap del municipi, i la de la Costa de Montseny. El cognom Montclús el rep de l'antic castell de Montclús, situat a frec del límit municipal, bé que dintre la demarcació de Sant Esteve de Palautordera, que era el centre de la seva antiga jurisdicció. A l'extrem NE del terme hi ha l'alta vall de Santa Fe, situada entre el massís de les Agudes - turó de l'Home i la serralada que va del turó de Maçaners al turó de Morou.

El paisatge de la vall de Santa Fe és totalment diferent del de la resta del terme, el granit de les seves penyes es descompon fàcilment i ha creat graus i pendents sorrencs on es fa una vegetació especialment de faigs amb buixol o anèmones boscanes, que floreixen per l'abril i maig. També hi ha grans mates o arbusts de grèvols i són particularment típics els liris de neu i els narcisos (els primers floreixen a finals de febrer i els segons per l'abril i

maig). Al fons de la vall, on s'origina la riera de Gualba, hi ha freixenedes, gatelledes i vernedes, que contrasten amb l'espessor dels faigs dels pendents de la muntanya. Vers el pla de l'Espinal i enfilats a les Agudes hi ha també clapes d'avetars, alguns de plantats i altres de reproducció espontània.

La vall té sòcols profunds i fèrtils, per això des de molt antic hi ha hagut un nucli d'habitants i masos com el Ramis, el Campàs o Can Maçaners. Aquesta vall té uns tres quilòmetres de llargada i la formen diferents plans, com el pla de Santa Fe o pla Mulladins, el dels Ginebrons i el pla de l'Espinal. La vall és travessada longitudinalment per la riera de Santa Fe, dita més avall riera de Gualba, que té a la vall dos pantans, el de sota la capella i hotel, ara en desús i amb la resclosa molt malmesa, i el segon, un xic més avall, acabat el 1933, amb una resclosa de 24 metres d'alçada i una llargada superior de 170 m, que pot embassar prop d'un hm³, i és el que explota, ja en terme de Gualba, la companyia Salts i Explotacions del Montseny SA.

El centre històric de la vall i el que li ha donat el nom és l'antiga capella de Santa Fe del Montseny (1120 m d'altitud), que surt documentada el 1231. El 1270 hi residia un grup d'eremites que s'intitulava orde d'ermitans de Santa Fe, que no va subsistir gaire temps, puix que del segle XIV en endavant la capella estigué a cura d'un sol ermità, depenent del rector de Fogars. La primitiva capella fou engrandida el 1577 i fou renovada a l'inici del segle XVIII (1701). Ara, molt renovada en el seu interior, es troba adjunta, bé que independent i

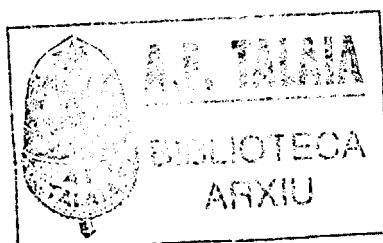
guardant exteriorment el caràcter rústic, a l'Hotel de Santa Fe, un edifici de pedra, amb aires de castell-palau neogòtic, construït entre el 1912 i el 1914 per l'arquitecte Pere Domènech i Pou, per encàrrec de Ramon de Montaner i Vila, comte de la Vall de Canet, amo del castell de Santa Florentina de Canet de Mar. A poca distància d'aquest hotel, modernament se n'ha construït un altre anomenat l'Avet Blau.

A l'extrem nord de la vall, al límit municipal amb Arbúcies, els germans de la doctrina cristiana van edificar pels anys trenta un gran casal o residència d'estiu, conegut pel Convent. D'ençà la creació del Parc Natural del Montseny s'han habilitat dues antigues residències de la vall com a centres de serveis. Una és la torre Lleonart on s'ha instal·lat una Escola de la Natura; la seva tasca principal és donar suport pedagògic als grups escolars que s'adrecen a la vall de Santa Fe per estudiar els diferents aspectes de la fauna, flora i tectònica del Parc Natural. L'altra és can Casades, casal modernista situat al costat de l'Avet Blau, a l'ombra d'unes sequoies altíssimes, habilitat com a oficina d'informació general del Parc i com a centre d'interpretació. A l'interior, s'hi venen publicacions i es projecta l'audio-visual "Multivisió del Montseny".

La bellesa de la vall de Santa Fe la fa un lloc de constant atracció turística. També té importància històrica i paisatgística el collet de Santa Helena, sota el turó de Castellar, i les roques de Santa Helena, per on passa la pista que porta del pla de les Barraques, a l'entrada de la vall de Santa Fe, fins al turó de l'Home i Fontmartina. Sobre aquest indret, situat al final de les crestes que per Montllobar, el turó Gros i puig Sesolles arriben al turó de l'Home, sembla que cal situar l'antic castell o fortalesa de Miravall, que amb el castell de les Agudes, eren el centre històric primitiu dels vessants meridionals del Montseny.

BIBLIOGRAFIA

- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 3. El Gironès, la Selva i la Garrotxa.
Volum 6. El Vallès i el Maresme.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició).
- ## Gran Enciclopèdia Catalana.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1969).
- ## El Montseny.
Pere Ribot i Raimon Camprubí.
Edicions Destino. Barcelona (1ª Edició, juliol 1975).
- ## Això és Catalunya. Guia del Patrimoni Arquitectònic.
Departament de Cultura de la Generalitat.
Editorial Plaza i Janés. Barcelona. (1ª Edició, 1988).
- ## Montseny. Guia Excursionista.
Volum 2 : Turó de l'Home, les Agudes i el Morou.
Joan López i Cortijo.
Centre Excursionista de Catalunya.
Editorial Montblanc-Martin . Barcelona. (1ª Edició, 1990).
- ## El Montseny. Guia cartogràfica.
Salvador Llobet.
Editorial Alpina. Granollers. (1987). Cartografia escala 1:25.000
- ## Dibuixos de Babette Cole i d'altres.

Agustí Poch

Maig 1991

